

Anglia és Wales hivatásos rendőri állományának kiválasztási eljárása és annak összevetése a hazai követelményekkel

MOGYORÓDI Gergely¹

A publikáció Anglia és Wales hivatásos rendőri állományának alkalmassági követelményeiről és a felvételi eljárás rendszeréről szól. A cikk elkészítéséhez szükséges adatokat az interneten közzétett tájékoztatókon keresztül kutattam fel. A leírás segítséget nyújt a hazai rendszerrel történő összevetéshez és az egyes elemek alkalmazásának megfontolásához.

Kulcsszavak: Anglia és Wales rendőrei, jelentkezés, felvételi, kiválasztás, alkalmasság, alkalmassági vizsgálat, fizikai, egészségügyi

A cikk elsődlegesen az angol és a walesi hivatásos állományú rendőrök alkalmassági kritériumainak és a felvételi eljárási rendszerüknek a bemutatásáról szól azzal a céllal, hogy tényszerű, részletes tájékoztatást adva támogassa a hazai rendőrök kiválasztását célzó fejlesztéseket. Létrejöttét az is indokolja, hogy – tudomásom szerint – korábban hasonló jellegű írás nem született.

A fentiek tükrében, jelen tanulmánnyal nem keresek választ olyan kérdésekre, hogy a vizsgálat tárgyát képező szisztémában általam előnyösnek ítélt elemek miként illeszkednének a magyarországi környezetbe, konkrétan milyen hatásuk lenne a toborzásra és a fluktuációra, vagy az integrálásukat mi akadályozná.

Célom, hogy kiemeljem a magyar, valamint az angol és walesi rendőrségek bemeneleti követelményei közti különbségeket, amelyek sok esetben nem a jogrendszer vagy a rendőri szervezet eltéréseiből, hanem szakmai megfontolásból fakadnak.

A megfogalmazott célok elérésére, valamint az adatok időszerűségének biztosítására az interneten közzétett és elérhető dokumentumok elemzését választottam kutatási módszerként.

Ahogy arra már utaltam, az Egyesült Királyságban (Anglia, Wales, Skócia és Észak-Írország) a társadalmi berendezkedés, a közigazgatás és a rendőrségek szervezeti felépí-

¹ MOGYORÓDI Gergely r. százados, kiemelt főnyomozó, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ Interpol Magyar Nemzeti Iroda, PhD-hallgató, NKE Rendészettudományi Doktori Iskola
Gergely MOGYORÓDI police captain, chief investigator, International Law Enforcement Center INTERPOL Hungarian National Bureau, PhD student, National University of Public Service - Doctoral School of Law Enforcement Science
orcid.org/0000-0002-1598-305X, mogyorodig@nebek.police.hu

tése jelentősen eltér a hazai modelltől, ezért köztük párhuzamot alkotni nem lehet. Természetesen könnyebb olyan folyamatok alkalmazására megoldást találni, amelyeket a magyar kiválasztáshoz hasonlóan központi szinten szabályoznak, azonban ilyen különbségek ellenére is felfigyelhetünk olyanokra, amelyek integrálása érdemes lehet.

Míg Angliában és Walesben decentralizáltan, közigazgatási területenként összesen 43 önkormányzati rendőrség működik,² addig Skóciában és Észak-Írországban egy-egy központosított szervezet létezik.³ A rendőri egységeket a rendőrfőnökök⁴ irányítják, akiknek a munkáját a belügyminiszter és a helyi felügyeleti szervek ellenőrzik. Anglia és Wales rendőrségéről egységesen a 2003. évi 527-es jogszabály (a továbbiakban: Police Regulations)⁵ rendelkezik, amely meghatározza a szolgálati viszony létesítésének alapvető feltételeit is. Észak-Írország és Skócia sok tekintetben hasonló, de néhány elemben eltérő felvételi eljárással választja ki állományát, amely indokolttá teszi külön cikkben történő elemzésüket.

A European Social Survey 2010-ben az igazságszolgáltatásba vetett bizalommal kapcsolatban végzett kutatást, elsősorban az Európai Unió országait érintően. A kérdőív eredményeiből az derül ki, hogy az Egyesült Királyság társadalmja jobban bízik rendőreiben, mint a magyar társadalom a sajátjaiban, de ebben a tekintetben nem tartozik a legjobbak közé.⁶ A BBC egy az Ipsos MORI által 2014-ben elvégzett kutatásról számolt be, amelynek alapján a társadalmi bizalom a rendőrök iránt továbbra is magas, mivel a válaszadók 65 százaléka pozitívan nyilatkozott, szemben azzal a 31 százalékkal, akik nem.⁷

A Daily Star weboldalán közzétett cikk szerint, amely a Police Federation⁸ által elvégzett kutatás eredményeit közli, Angliában és Walesben a rendőrök – főként a gazdasági jellegű megszorítások és a munka jellegéből fakadó magas stressz miatt – jelenleg morális válságban szenvednek.⁹

Angliában a modern értelemben vett rendőrség létrejött a 19. századra tekint vissza. Glasgow városi rendőrsége és az ír Royal Irish Police Constabulary sikereire támaszkodva, London rendőrsége az akkori belügyminiszter, Sir Robert Peel javaslata alapján, a Metropolitan Police törvény¹⁰ elfogadásával 1829-ben kezdte meg működését,¹¹ 44 évvel korábban, mint az 1872. évi XXXVI. törvénycikkkel 1873. december 15-től államosított magyar fővárosi rendőrség.¹²

2 A területi alapon szervezett rendőri egységek mellett olyan speciális rendőri egységek is működnek, mint például a National Crime Agency vagy a British Transport Police. Az Interpol honlapja 44 különböző egységet említ, lásd *INTERPOL – United Kingdom*.

3 Kozáry (2008) 38.

4 A The Police Regulations 2003 alapján az Egyesült Királyság rendőri beosztásai eredeti nyelven és zárójelben magyarra fordítva a következők: police constable (közrendőr), sergeant (örmester), inspector (nyomozó), chief inspector (főnyomozó), superintendent (felügyelő), chief superintendent (főfelügyelő), assistant chief constable (rendőrfőnökségéd), deputy chief constable (rendőrfőnök-helyettes), chief constable (rendőrfőnök).

5 The Police Regulations 2003.

6 *Trust in Justice: Topline Results from Round 5 of the European Social Survey*.

7 *Do the public still trust the police?*

8 Magyarul: Rendőr Szövetség.

9 *'Underpaid and no respect' - Cops morale at rock bottom*.

10 Metropolitan Police Act.

11 Johnson (é. n.).

12 Tisza (1925) 20.

A Metropolitan Police Force 1000 fővel alakult, amely létszám napjainkra 31 ezer főre duzzadt.¹³ A közigazgatási alapon szervezett rendőrség összlétszáma a Home Office (belügyminisztérium) által 2016. szeptember 30-án közzétett adattáblázat szerint 122,859 fő.¹⁴

Már a kezdetekor is szigorú feltételeket támasztottak az akkoriban „peelernek” nevezett, manapság „bobbyként” ismert rendőrökkel szemben. A szolgálatra az a jelentkező volt alkalmas, aki legalább 20 éves, de 27 évnél nem idősebb, minimum 170 centiméter magas, egészséges, tud írni-olvasni, és nem büntetett előéletű. További érdekesség, hogy akkoriban a rendőrök egy héten hét napot dolgoztak, évente összesen 5 nap fizetetlen szabadsággal rendelkeztek, egyenruhájukat pedig szolgálaton kívül is viselniük kellett.¹⁵ Mára ezek a követelmények jelentős mértékben átalakultak, kibővültek.

A felvételi eljárás menete és az alkalmassági kérdőív

Angliában és Walesben az önkormányzati rendőrségek személyi állományukat maguk toborozzák. A Police Regulations 10. szakaszában szabályozott általános követelmények mellett a meghirdetett beosztáshoz illeszkedő egyedi elvárásokat is előírhatnak. A felvételi eljárás menete egyszerű, általános sémája a következő. A folyamat az álláslehetőség meghirdetésével és a jelentkezési lap kitöltésével kezdődik. Fontos, hogy egyszerre csak egy rendőri egységhez lehet felvételi kérelmet benyújtani. Amennyiben a jelentkezés eredménytelenül zárul, fél éven belül a pályázat nem ismételtető meg.¹⁶

Általánosságban, a formanyomtatványon azokat a képességeket és kompetenciákat kell feltüntetni, amelyek bizonyítják a jelentkező alkalmasságát a rendőri hivatás ellátására, emellett a jelentkezés okaira is ki kell térni. Ezután a fogadószervek egyenként értékelik a jelentkező alkalmasságát. Abban az esetben, ha a beadott kérelmet megfelelőnek ítélik, az eljárás, amelynek helyéről és idejéről két héttel előtte értesítik a jelentkezőt, a National Assessment Centerben¹⁷ folytatódik.

A vizsgálatok több helyszínen, jellemzően rendőrségi vagy iskolaépületekben zajlanak. Az eljárás megnevezése Police Initial Recruitment Test¹⁸ (röviden: PIRT), amellyel évente 60–80 ezer fő alkalmasságát vizsgálják, akik közül átlagosan 8 százalék felel meg.¹⁹

Ebben a szakaszban főként a szövegértelmezést és a mondat szerkesztést, az információk helyes és gyors értékelését, matematikai képességeket, az események helyes

13 *Metropolitan Police – Your Borough.*

14 *Police workforce, England and Wales: 30 September 2015.*

15 Johnson (é. n.)

16 Lásd *Pre-applications Questions for New Police Constables.* A National Centre for Applied Learning Technologies (magyarra fordítva: Nemzeti Alkalmazott Tudománytechnikai Központ), röviden NCALT működésének célja, hogy segítséget nyújtson az angol és walesi rendőrségek számára az új tanulási technikák alkalmazásában (például e-learning), lásd *National Centre for Applied Learning Technologies – Introduction.*

17 Magyarra a fordítva: Nemzeti Képességvizsgálati Központ.

18 Magyarra fordítva: Rendőrségi Toborzás Kezdeti Vizsgálója.

19 *How to become a police officer – The application process.*

logikai megítélését vizsgálják.²⁰ A feladattípusok az NCALT honlapja szerint a következők: 4 kérdésből álló interjú (20 perc), numerikus teszt (23 perc), verbális képességet mérő teszt (30 perc), két írásbeli gyakorlat (20 perc),²¹ valamint négy interaktív feladat²² (egyenként 10 perc).²³

Abban az esetben, ha a felvételiző sikeresen teljesít, a következő szakasz az orvosi és fizikai alkalmassági vizsgálatokból áll, amelyeket a jelentkezéskor leadott referenciák és a biztonsági kockázatok ellenőrzése követ. Ezekről a későbbiekben részletesen szót ejtek. A fenti folyamat részelemeihez kapcsolatosan, ahogy arra korábban is utaltam, további követelményeket, vizsgafeladatokat is megszabhatnak (például egy egyéni felvételi elbeszélgetés vagy egy írásbeli személyiségteszt).²⁴

Az érdeklődők számára a helyes pályaorientáció érdekében és saját alkalmasságuk eldöntésére a College of Policing által kifejlesztett kérdőív áll rendelkezésre az NCALT honlapján.²⁵ A kérdőív kitöltése hozzávetőlegesen 45 percet vesz igénybe, amelyet javasolnak egy huzamban végrehajtani. A program diákon keresztül, egy-egy esetben eldöntendő kérdésekkel tájékoztatja a felvételi és szolgálati követelményekről az érdeklődőket. Ezen kívül részét képezi egy olyan önismereti teszt is, amely a szolgálat során jellemzően előforduló, nehéz élethelyzeteket szemlélteti.

Az önismereti kérdőív 12 példát mutat be, köztük

- a szolgálat során a rendőri öltözködési szabályzat betartásának és ezzel összefüggésben a saját igények háttérbe szorításának nehézségeit,
- a rendőri munka által megkövetelt fizikai állóképesség szinten tartásának fontosságát,
- a megszokottól eltérő munkaidő okozta belső feszültséget,
- a részrehajlás nélküli intézkedés képességét,
- a szolgálaton kívüli intézkedés magánéletre gyakorolt hatását,
- a tekintélyelvű rendszer elfogadását,
- a szolgálat során felmerülő traumatikus stresszhelyzetek kezelését,
- az alkalmazkodást a szolgálati érdekből megváltozott munkahelyhez,
- a csapatmunkát, és az egyéni magabiztosság, kezdeményezőképesség szerepét,
- szolgálattal összefüggésben jelentkező adminisztrációs terheket,
- a tanúskodás fontosságát a büntetőeljárásokban,
- valamint az alkalmaság egyéni megítélését.

20 *How to become a police officer – PIRT.*

21 Írásbeli jelentéskészítés, lásd *Police written tests (PIRT).*

22 Az interaktív feladat szerepjátékot takar.

23 A jelentésírás, a szerepjáték és az interjú együttesen a College of Policing által kifejlesztett termék, amelynek megnevezése Structured Entrance Assessment for Recruiting Constables Holistically (SEARCH, magyarra fordítva: strukturált bemeneteli felmérés a közrendőrök teljeskörű toborzására), lásd *Pass Police Tests. Brady's Blog.*

24 Például az Avon and Somerset Constabulary esetében a fenti folyamat egy saját online alkalmassági kérdőív kitöltésével és értékelésével kezdődik. A kérdőív eredményéről a jelentkező egy héten belül értesül, és amennyiben alkalmasnak ítélik, további két online vizsgát kell letennie. Ezekből az egyik a személy viselkedését, a másik pedig az ítélőképességét vizsgálja. Az érdeklődők felkészülését segítve, a szerv honlapján mintafeladatok érhetők el, lásd *Avon and Somerset Constabulary – Further Information.*

25 *Pre-application Questions for New Police Constables.*

A példákat minden esetben egy kérdés követi, amelyekre 1-től 5-ig terjedő skálán lehet választ adni, függően attól, hogy az érdeklődő az adott élethelyzetet mennyire fogadja el, ahhoz hogyan viszonyul.

A válaszok alapján a program értékeli a jelentkező alkalmasságát. A kérdőív kitöltése során legfeljebb 60 pont szerezhető. Amennyiben a pontérték legalább 45, a visszajelzés szerint érdemes rendőrnek jelentkezni. A 45 pont alatti, de 25 feletti pontszám esetén további tájékozódást javasolnak a felvételi kérelem benyújtása előtt. Míg abban az esetben, ha a válaszok összértéke 25 vagy az alatti, a program ajánlása alapján újra át kell gondolni a pályaválasztást.

A fentiekben ismertetett kérdőív kétségtelenül jelentős segítséget nyújt az érdeklődőknek. Előnye, hogy könnyen értelmezhető, teljeskörűen tájékoztat, valamint interaktív példákon keresztül mutatja be azokat az élethelyzeteket, amelyekkel vélhetően a jelentkező is találkozni fog. Hazánkban hasonló kérdőív jelenleg nem létezik. Kialakításával és használatával az alkalmassági követelmények egyszerűbben átláthatók, értelmezhetőek lennének. Meglátásom szerint egy hasonló program létrehozása szükséges és időszerű lenne.

Az alkalmassági követelményeket tökéletesen szemlélteti a Metropolitan Police által alkalmazott online megoldás,²⁶ amely a kívánalmakat egységes felületen belül, képekkel ellátott ablakokban jeleníti meg.

A szolgálati viszony létesítésének feltételei

Angliában és Walesben a szolgálati viszony létesítésnek általános feltételei a megfelelő állampolgárság, életkor, életvitel, képesítés és megjelenés. Az 1. táblázat a Magyarországon alkalmazott követelményekkel összevetve, az eltéréseket párba rendezve mutatja ezeket.

1. táblázat: A szolgálati viszony létesítésének feltételei

	Magyarország	Anglia és Wales
<i>Állampolgárság</i>	kizárólag magyar	EGT-tagállam állampolgára vagy bármely külföldi, aki korlátozás nélkül tartózkodhat az Egyesült Királyság területén
<i>Életkor</i>	betöltött 18. életév, de a szolgálatra irányadó felső korhatárnál legalább tíz évvel fiatalabb	alsó határa 18 és fél év, felső határ nincsen
<i>Képesítés</i>	vezetői és tiszti beosztások esetén felsőfokú, a tiszthelyetteseknek középfokú	nincsen általános elvárás, beosztáshoz igazodik

²⁶ Lásd *Eligibility requirements*.

A Police Regulations 10. szakasza szerint rendőr lehet az Európai Gazdasági Térség²⁷ tagállamainak állampolgára vagy bármely külföldi, aki korlátozás nélkül tartózkodhat az Egyesült Királyság területén. A sikeres biztonsági ellenőrzések végrehajtására azoknak a személyeknek, akik külföldön éltek, a jelentkezést megelőzően legalább három éven keresztül az Egyesült Királyság területén kell életvitelszerűen tartózkodniuk.

Hazánkban a szolgálati viszony létesítésének első feltétele, hogy a jelentkező Magyarországon lakóhellyel rendelkező, cselekvőképes magyar állampolgár legyen.²⁸

Véleményem szerint elsősorban a toborzáskor jelent előnyt, hogy nem kizárólag brit állampolgárok lehetnek rendőrök. Figyelemmel a fokozódó társadalmi mobilitásra, pozitív hatást gyakorolna a jelentkezők számának alakulására, ha hazánkban nem kizárólag magyar állampolgárokkal lehetne szolgálati viszonyt létesíteni.

Angliában és Walesben a képesítési követelményeket a betöltetlen pozíciót meghirdető rendőri szerv határozza meg, ezért nincsen általános elvárás. Azonban a College of Policing honlapján,²⁹ valamint a pályaelemzés kérdőívben is felhívják a jelentkezők figyelmét arra, hogy a rendőri szervek többsége az úgynevezett Certificate in Knowledge of Policing (a továbbiakban: CKP) meglétét kéri.³⁰ A CKP tananyagát, amelyet több egyetem és oktatási intézmény is tanít, a College of Policing fejlesztette ki. A szolgáltató intézményekről a College of Policing honlapja teljes listát tartalmaz, a kurzus indításának és befejezésének időpontjával együtt.³¹

Véletlenszerű kiválasztás után tanulmányoztam a Buckinghamshire New University CKP-tájékoztatóját, ahol az alábbi információkat találtam.³²

A tanfolyam célja a jelentkezők felkészítése a rendőri szolgálatra és a bűnügyi igazságszolgáltatás területén történő munkavégzésre. Az oktatás levelező jellegű, hossza tíz hét, ennek során egy kilenc modulból álló tananyagot kell elsajátítani.

Az ismeretek a rendőri eszközök használatára, a közösségi rendőrségre, a balesetek kezelésére, az áldozatsegítésre és tanútámogatásra, a kutatási módszerekre – ideértve a bizonyítékok és a rendőrségi eljárásban érintett személy megtalálását –, a műveleti tevékenységekre, a kihallgatástaktikára, a törvényhozásra és a bűnügyi igazságszolgáltatási rendszerre terjednek ki.

A jelentkezés egyetlen feltétele a 19. életév betöltése, a tanfolyam költsége pedig 900 angol font. Az összeg befizetését követően hozzáférést biztosítanak a College of Policing honlapjához, amelyen keresztül e-learning modulok és egyéb oktatási segédletek érhetőek el.

27 Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Izland, Lengyelország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia.

28 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról (a továbbiakban: Hszt) 33. szakasz (1) bekezdés.

29 *Certificate in Knowledge of Policing*.

30 Magyarra fordítva: Oklevél Rendőri Ismeretekből.

31 *Current and Former Approved Providers*.

32 *Certificate in Knowledge of Policing*.

Magyarországon a képzési követelmények – a kor elvárásaihoz mérten, helyesen – jóval szigorúbbak. A vezetői és tiszti beosztások esetén felsőfokú, a tiszthelyettes vonatkozásában középfokú iskolai végzettség az előírás.³³

A CKP-vizsga, ahogy hazánkban a belügyi rendészeti ismeretek nevű érettségi tantárgy, jelentős segítséget nyújt a szolgálat és a szolgálati követelmények megismerésében. Hazánkban egy ilyen elővizsga felvételi kritériumként való bevezetése, meglátásom szerint, csökkentené azoknak a jelentkezőknek a számát, akik kellő ismeret nélkül nyerne felvételt, azaz „nem tudják, mire jelentkeznek”.

Az életkori feltételeknél hasonlóság mutatkozik abban, hogy míg hazánkban a szolgálati viszony létesítéséhez a 18. életév betöltése szükséges,³⁴ addig Angliában és Walesben a jelentkezőnek legalább 18 év és fél évesnek kell lennie.³⁵ Az életkor felső határában eltérés tapasztalható abban, hogy míg nálunk a szolgálatra irányadó felső korhatárnál legalább tíz évvel fiatalabbnak kell lenni,³⁶ addig Angliában és Walesben ilyen szabály nincsen. A pályaorientációs kérdőívben azonban megjegyzik, hogy a felügyelő és őrmester beosztással rendelkezők átlagosan 60 évesen vonulnak nyugdíjba, ezért ezekre a beosztásokra 57 évnél idősebb személyeket nem alkalmaznak. Ezt azzal indokolják, hogy a személybe fektetett költségek megtérülésének ideje három év, melyből az első kettő próbaidő.³⁷

A fentiekben már szót ejtettem arról, hogy a felvételi eljárás részét képezik a biztonsági ellenőrzések,³⁸ amelyek során, főként a korrupció megelőzésére,³⁹ feltérképezik a jelentkező pénzügyi helyzetét. A fizetésképtelenek, tartozással rendelkezők rendszerint elutasításra kerülnek. Akiket csődeljárás alól felmentettek, azoknak az erről szóló igazolást mellékelniük kell a jelentkezéshez. A kérelem benyújtásakor fel kell tüntetni továbbá azokat az állásokat, illetve üzleti érdekeltségeket, melyeket a jelentkező fenn kíván tartani.

A megfelelő életvitel ellenőrzésének részét képezi egy referencialevél benyújtása is. Példaként említik, hogy ha valakit erőszakos, zaklató vagy diszkriminatív magatartása miatt bocsátottak el, akkor valószínűtlen, hogy a jelentkezése sikeres lesz.

Ahogy Magyarországon,⁴⁰ úgy Angliában és Walesben is összeférhetlenséget jelent, ha a jelentkező politikai tevékenységet folytat vagy politikai párt tagja. Ezenkívül minden olyan magatartástól, szervezeti tagságtól (például British National Party vagy National Front) tartózkodni kell, amely akadályozhatja a rendőrt a pártatlan intézkedésben.⁴¹

33 Hszt. 128. §

34 Hszt. 33. § (1) bekezdés a) pont

35 *Pre-applications Questions for New Police Constables*.

36 A Hszt. 81. § (1) bekezdésének értelmében, ez a „hivatásos állomány tagjára irányadó társadalombiztosítási öregségi nyugdíjkorhatárt” jelenti.

37 *Pre-applications Questions for New Police Constables*.

38 Uo.

39 Hazánkban a Hszt. 42. § (4) bekezdés c) pontjában írt kifogásolható életvitelnek feleltethető meg, mely szerint: „a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyai megváltozására, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének.”

40 Hszt. 108. § (1) bekezdés.

41 *Pre-applications Questions for New Police Constables*.

A tetoválásokat és a testékszereket az alkalmasság során külön vizsgálják, ezek kizáró okot csak akkor jelentenek, ha nagyszámúak, jellegük sértő, provokatív vagy a hivatáshoz méltatlanok.⁴²

Alkalmassági követelmények

A Police Regulations 10. szakasz d) pontja szerint a kinevezéshez a jelöltnek olyan szellemi és fizikai állapottal kell rendelkeznie, amely alkalmassá teszi a szolgálatellátásra. Az egészségügyi vizsgálatot a rendőrség által jóváhagyott, nyilvántartásba vett, gyakorló orvos végzi.⁴³ Minden jelentkezőt egyénileg bírálnak el,⁴⁴ de kötelezően vizsgálják a kábítószer és pszichoaktív anyagok használatát. Ezen kívül DNS-mintát és ujjnyomot vesznek, amellyel a személy bűncselekményben való érintettségét ellenőrzik.

A magyar egészségügyi alkalmassági követelményekhez⁴⁵ képest a legjelentősebb eltérés abban mutatkozik, hogy a vizsgálatoknak nincsenek kötelező elemei (kivéve a kábítószer-használat ellenőrzését és az azonosítási anyagok rögzítését). Ennélfogva minden esetben a megpályázott beosztásnak megfelelően történik az egészségügyi állapot ellenőrzése. A vizsgálat⁴⁶ rendszerint a magasságra, a testsúlyra, a testtömegindexre, a vérnyomásra, a látásra,⁴⁷ a szívre, a tüdőre és az izomzatra terjed ki.

A gov.uk oldalon keresztül hozzáférhető 59/2004-es Home Office Circular⁴⁸ (belügyminisztériumi körlevél) részletes iránymutatást ad az egészségügyi alkalmasság elbírálásához.

A fizikai alkalmassági vizsgálat⁴⁹ az elmúlt időszakban jelentős változáson ment keresztül. Nehézsége jelentősen csökkent, emiatt kisebb felkészülést követően is könnyen teljesíthető.⁵⁰ A Daily Mail weboldalán *Police fitness tests 'downgraded' for women* címmel megjelent cikk arról számolt be, hogy ezt az alkalmassági vizsgálatot a női jelentkezők sikerességének növelése érdekében egyszerűsítették.⁵¹ Ennek indokaként azt említik, hogy míg a férfi jelentkezőknek 95, addig a nőknek mindösszesen 51 százaléka bizonyult eddig alkalmasnak.

42 Uo.

43 *Force Medical Examination*.

44 Törvényi rendelkezés alapján a fogyatékossgal élő személyek nem utasíthatók el automatikusan (Disability Discrimination Act 2005 – a fogyatékkal élő személyek hátrányos megkülönböztetéséről szóló törvény).

45 A Hszt. 33. § (1) bekezdés c) pontja szerint a jelentkezőnek egészségügyileg, fizikailag és mentálisan alkalmasnak kell lennie. Az egészségügyi alkalmassági vizsgálat rendjét, így azt, hogy a vizsgálatnak mire kell kiterjednie, az 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet 6. § (2) bekezdése részletesen szabályozza.

46 A Metropolitan Police által összeállított tájékoztatóban például kitérnek az asztmára, a cukorbetegségre, az epilepsziára, a mentális betegségekre (stressz, depresszió), az olvasászavarra vagy a vérrögzítési problémákra. Ezeket a betegségeket minden esetben egyenként értékelik. Azok a betegségek, amelyek jól karbantarthatók, nem jelentenek kizáró okot. Lásd *Fit for the job*.

47 Vizsgálattal a következőket ellenőrzik (a mellettük lévő értékeknek kell megfelelni): látás: 6/36, távollátás szemüveggel vagy anélkül: 6/12 (vagy ennél jobb érték, jobb vagy bal szemmel) illetve 6/6 mindkét szemmel, közellátás: 6/9 mindkét szemmel, színlátás, szemtűt. Lásd *Pre-applications Questions for New Police Constables*.

48 Lásd *National recruitment standards - medical standards for police recruitment*.

49 *Pre-applications Questions for New Police Constables*.

50 *The Police Fitness Test*.

51 *Police fitness tests 'downgraded' for women*.

A Police of College honlapján közzétett tájékoztatás szerint is minimális az elvárás, nem több, mint ami a hatékony szolgálatellátáshoz szükséges, ezért a fizikai állapotfelmérő teszt sikertelensége miatt aggódni nem kell.

A teszt két részből áll,⁵² egy dinamikus erőfelmérő és egy állóképességet vizsgáló tesztből. A tájékoztató szerint a gyakorlatok lefedik azokat a fizikai követelményeket, amelyekkel egy rendőrnek a szolgálatellátásához rendelkeznie kell.

Az erőfelmérés során egy húzó-toló padon (dyno-machine) kell gyakorlatot végrehajtani. A tolás során, annak irányának megfelelően, ülve, háttal a padnak nekitámaszkodva kell a tolókart megfogni, miközben a lábnak 90 fokos szögben hajlítva kell elhelyezkednie. A gyakorlat helyes végrehajtását felügyelik. Három bemelegítő tolást követően, öt alkalommal kell a lehető legnagyobb erő kifejtéssel a kart kitolni. A feladat ütemezése szerint a karhajlítások között három másodperc pihenőidő áll rendelkezésre. Minden mozdulat erejét elektronikusan rögzítik, melyekből átlagot állapítanak meg. Az átlagos tolóerőnek legalább 34 kilogrammnak kell lennie. A húzógyakorlat végrehajtásának szabályai kizárólag abban térnek el, hogy mellkassal a húzás irányában a padnak támaszkodva kell az erőt kifejteni. Jelen esetben is három bemelegítés után öt húzást kell elvégezni. A gyakorlat abban az esetben megfelelő, ha az átlagos erő kifejtés 35 kilogramm.

Az állóképességet ingafutással mérik. A táv hossza 15 méter, amelyet a sípszóra indulva és a következő sípszó megszólalása előtt kell lefutni. Az ütemezés először lassabb, majd egyre gyorsul. A feladat során a lehető legtöbbször kell a megadott ütemen belül megérkezni, de legalább négyszer az ütemezés ötös szintjén.

Abban az esetben, ha a feladatokat eredménytelenül teljesítik, további két alkalommal lehet megismételni azokat. Ezután a jelentkező a következő hat hónapon belül nem jelentkezhet.

A gyakorlatok végrehajtásáról a YouTube videomegosztó oldalon több összeállítás is megtalálható. A felvételek mellett a jelentkezőket segítik a különböző tájékoztatók, amelyek felkészülési edzésterveket is tartalmaznak.⁵³

Az 1–4. ábra a Kent Police által közzétett videóból mutat pillanatképeket a fizikai alkalmassági vizsgálat szemléltetéséhez.⁵⁴

52 *Multi Stage Fitness Test (MSFT) practice for officer recruits.*

53 *Job-related fitness test for police recruitment.*

54 *Fitness test.*

1. ábra: Tológyakorlat – kiindulópont

2. ábra: Tológyakorlat – végrehajtás

3. ábra: Húzógyakorlat – kiindulóhelyzet

4. ábra: Húzógyakorlat – végrehajtás

Látható, hogy a követelmények valóban alapvetők, kisebb felkészülést követően eredményesen teljesíthetők.

A magyar fizikai alkalmassági követelmények⁵⁵ részletesebben vizsgálják, illetve különböznek abban is, hogy az elvárások nemenként eltérnek. Az angol és a walesi fizikai vizsgálatokban nincsen megkülönböztetés férfiak és nők, illetve a korcsoportok között, mindenkire egységesen ugyanazok a feltételek vonatkoznak.

55 Amely az az 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet 12. szakasza alapján mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtásból, hajlított karú függésből, fekvő nyomásból, 4x10 m-es ingafutásból, helyből távolugrásból, hanyatt fekvésből felülésből, 2000 m-es síkfutásból áll.

A brit rendszerben kifejezetten előnyösnek tartom továbbá azt is, hogy a felkészülés anyagi befektetés – tehát erőnlétjavító, a vizsgálatra felkészítő tanfolyam – nélkül megoldható.⁵⁶

A hazai alkalmassági vizsgálatok eltéréseit jelen esetben is párba rendezve mutatja a 2. táblázat.

2. táblázat: Alkalmassági követelmények

	Magyarország	Anglia és Wales
Egészségügyi	Jogszabály kötelező rendelkezései szerint	Nincsenek kötelező elemek, egyedi vizsgálat
Pszichológiai	Klinikai alapú	Első sorban kompetencia alapú
Fizikai	Kötelező gyakorlat: 2000 m-es síkfutás, valamint 4 gyakorlat választható az alábbiakból: – mellő fekvőtámaszban karhajlítás és -nyújtás, – hajlított karú függés, – fekvenyomás, – 4 x 10 m-es ingafutás, – helyből távolugrás, – hanyatt fekvésből felülés. Értékelés nemek és korcsoportok szerint.	Ingafutás, húzó-toló pad használata. Egységes értékelés.

A szolgálati viszony létesítésének akadálya

Hazánkban a Hszt. 41. szakasza részletesen szabályozza azokat az eseteket, amelyek fennállása esetén szolgálati viszony nem létesíthető. Ezzel szemben az angol és walesi rendőrségek minden esetben egyedileg mérlegelik a személy által korábban elkövetett bűncselekmények súlyát és az elkövetés idejét. A jelentkezés során valamennyi ítéletről, folyamatban lévő eljárásról nyilatkozni kell. Amennyiben a kérelmező ezeket szándékosan eltitkolja, a felvételi kérelmét elutasítják. Ha valaki ellen eljárás van folyamatban, az érdemi döntés meghozataláig az alkalmassági eljárást felfüggesztik.

Az NCALT honlapján a pályaorientációs kérdőívhez kapcsolódóan rendelkezésre áll egy tájékoztató,⁵⁷ amely arra hívja fel a figyelmet, hogy nincsen általános szabály az alkalmasságot kizáró bűncselekmények vonatkozásában. A tájékoztató elsősorban iránytűként szolgál ahhoz, hogy az elkövetett bűncselekmények a jelentkezés eredményességét miként befolyásolják.⁵⁸

56 Az NKE RTK-n az egynapos felkészítő tanfolyam díja 16.000, a háromnaposé 21.000 Forint. *Fizikai felvételi előkészítő tanfolyam.*

57 *College of Policing – Certificate in Knowledge of Policing.*

58 A tájékoztatóban felsorolt cselekmények eltérő büntetőjogi minősítése miatt összefoglalóan tüntettem fel a szolgálati viszony létesítését akadályozó bűncselekményeket.

A jelentkezés elutasításra kerül, ha a személyt az alábbi bűncselekmény miatt ítélték el vagy részesítették megrovásban (az elkövetési időtől függetlenül):

- hazaárulás,
- emberölés,
- szexuális erőszak/kényszerítés,
- vérfertőzés,
- emberrablás,
- kémkedés, terrorcselekmény, a parlamentáris demokráciát veszélyeztető cselekmények,
- halálos közúti baleset okozása,
- visszaélés lőfegyverrel,
- családon belüli erőszakkal kapcsolatos bűncselekmények.

A különös méltányossági esetet kivéve, az alábbi bűncselekmények esetén a jelentkezést elutasítják:

- erőszakos bűncselekmények, ideértve a súlyos testi sértést,
- gyermek érdekét sértő bűncselekmények,
- közrend és köznyugalom elleni bűncselekmények,
- igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények,
- vagyonelleni bűncselekmények,
- közlekedési bűncselekmények.

Úgyszintén különös méltányosság esetén nem utasítják el a jelentkezését annak, akit

- szabadságvesztés büntetésre ítélték,
- cselekménye miatt figyelmeztetésben vagy megrovásban részesítettek a jelentkezést megelőző öt éven belül,
- katonai bűncselekmény elkövetése miatt.

Hozzá tartozó büntetett előélete miatt a felvételi kérelmet elutasítják, amennyiben

- feltehető, hogy az a jelentkező szolgálatellátására kedvezőtlenül hat,
- a cselekmény jellege, száma és súlyossági foka, valamint a cselekmény elkövetésének ideje indokoltá teszi,
- a rendőrség munkáját hiteltelenné teszi, vagy akadályozza.

Megállapítások

Látható, hogy az angol és a walesi hivatásos rendőrök kiválasztása a magyarokéhoz képest jóval gyakorlatiasabb, nagyobb mozgásteret enged az alkalmasság eldöntésében. Függetlenül attól, hogy ezek a különbségek elsősorban a társadalmi-jogszabályi környezet eltérésére vezethetők vissza, mégis mindenképpen megfontolandónak tartom, hogy az alkalmassági vizsgálat igazodjon a helyi igényekhez.

Míg a hazai rendszer szigorú előírások alapján, az „általános” rendőr, illetve a hivatásos állományú rendvédelmi szerv dolgozójának a kiválasztására és az alkalmatlanság eldöntésére koncentrál, addig a másik oldalon kizárólag az általános ajánlások kapnak helyet, és arra fókuszálnak, miként találják meg a jelentkező alkalmazásának lehető-

ségét. Ennek köszönhetően van lehetőségük arra is, hogy az alkalmasság kérdésében egyedi határozatok szülessenek.

Jól érzékelhető az is, hogy Angliában és Walesben a hangsúlyt a beosztáshoz előzetesen meghatározott szakmai kompetenciák vizsgálatára helyezik, az orvos, a és a sporttiszt véleménye csak ezután dominál.

A fentiekben túl előnyösnek tartom az esetek többségében kötelező szakmai elővizsgákat is. Kiemelendő, hogy az általános tájékoztatók mellett kifejezetten a saját alkalmasság megítélésére és a szolgálati feladatok megismerésére kifejlesztett kérdőív áll rendelkezésre. A megfelelő szándék kialakítását segíti az is, hogy az érdeklődők már a jelentkezés során tapasztalatot szerezhettek arról a szolgálati helyről, ahol a későbbiekben dolgozni szeretnének.

IRODALOMJEGYZÉK

- Avon and Somerset Constabulary – Further Information.* Forrás: www.avonandsomerset.police.uk/about-us/recruitment/police-officer/further-information/ (2016. 10. 05.)
- Bucks New University – Certificate in Knowledge of Policing.* Forrás: http://bucks.ac.uk/courses/professional_and_cpd/ZJ1CKP2/ (2016. 10. 03.)
- College of Policing – Certificate in Knowledge of Policing.* Forrás: www.college.police.uk/What-we-do/Learning/Certificate/Pages/CIK.aspx (2016. 10. 05.)
- Criminal convictions.* Forrás: www.ncalt.com/pre-join/resources/02010_1.pdf (2016. 09. 27.)
- Current and Former Approved Providers.* Forrás: www.college.police.uk/What-we-do/Learning/pre-join-to-policing/current-and-former-approved/Pages/Current-and-former-approved-providers.aspx (2016. 10. 05.)
- Do the public still trust the police?* Forrás: www.bbc.com/news/magazine-26730705 (2016. 12. 04.)
- Fit for the job.* Forrás: www.metpolicecareers.co.uk/newconstable/downloads/fit-for-the-job.pdf (2016. 10. 06.)
- Fitness test.* Forrás: www.youtube.com/watch?v=eA1Qqvj7CBE (2016.10.06.)
- Fizikai felvételi előkészítő tanfolyam.* Forrás: <http://rtk.uni-nke.hu/oktatas/felveteli/fizikai-felveteli-elokeszito-tanfolyam> (2016. 10. 05.)
- Force Medical Examination.* Forrás: www.policeuk.com/medical.php (2016. 10. 06.)
- How to become a police officer – PIRT.* Forrás: www.policeoracle.com/careers/how_to_become_a_police_officer_pirt.html (2016. 09. 27.)
- How to become a police officer – The application process.* www.policeoracle.com/careers/how_to_become_a_police_officer_the_application_process.html (2016. 09. 27.)
- INTERPOL – United Kingdom.* Forrás: www.interpol.int/Member-countries/Europe/United-Kingdom (2016. 10. 01.)
- Job-related fitness test for police recruitment.* Forrás: www.policecouldyou.co.uk/documents/fitness-test-info2835.pdf?view=Binary (2016. 10. 06.)
- Johnson, Ben (é. n.): *Sir Robert Peel.* Forrás: www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/Sir-Robert-Peel/ (2016. 10. 01.)
- Kozáry Andrea (2008): *Nemzetközi összehasonlító szervezettan. Kézikönyv a Rendőrtiszt Főiskola Mester szak hallgatóinak.* Budapest, Rendőrtiszt Főiskola. Forrás: http://rtk.uni-nke.hu/downloads/tanszekek/tarstud/tema/nemz_osszh_modsztan.pdf (2016. 10. 01.)
- Metropolitan Police – Your Borough.* Forrás: <http://content.met.police.uk/Page/YourBorough> (2016. 10. 03.)
- Multi Stage Fitness Test (MSFT) practice for officer recruits.* Forrás: www.college.police.uk/What-we-do/Standards/Fitness/Pages/MSFT-practice-recruits.aspx (2016. 10. 06.)

- National Centre for Applied Learning Technologies – Introduction.* Forrás: www.ncalt.com/about_us/introduction.asp (2016. 10. 03.)
- National recruitment standards - medical standards for police recruitment.* Forrás: <https://www.gov.uk/government/publications/national-recruitment-standards-medical-standards-for-police-recruitment> (2016. 10. 17.)
- National Statistics. Police workforce, England and Wales: September 2015.* Forrás: www.gov.uk/government/publications/police-workforce-england-and-wales-30-september-2015/police-workforce-england-and-wales-30-september-2015 (2016. 10. 03)
- Pass Police Tests. Brady's Blog.* Forrás: www.passpolicetests.com/blog/ (2016. 10. 05.)
- Eligibility requirements.* www.metpolicecareers.co.uk/newconstable/eligibility.php (2016. 10. 05.)
- Police fitness tests 'downgraded' for women.* Forrás: <http://www.dailymail.co.uk/health/article-181623/Police-fitness-tests-downgraded-women.html> (2016. 12. 05.)
- Police workforce, England and Wales: 30 September 2015.* Forrás: www.gov.uk/government/publications/police-workforce-england-and-wales-30-september-2015/police-workforce-england-and-wales-30-september-2015 (2016. 12. 05.)
- Police written tests (PIRT).* Forrás: www.how2become.com/careers/police-written-tests-pirt/ (2016. 10. 05.)
- Pre-applications Questions for New Police Constables.* Forrás: www.ncalt.com/pre-join/ (2016. 10. 01.)
- The Police Fitness Test.* Forrás: www.policeuk.com/fitness_test.php (2016. 10. 06.)
- Tisza Miksa (1925): *Magyarország rendőrségének története.* Pécs, „Haladás” Nyomda. Forrás: http://mtdportal.extra.hu/books/tisza_miksa_magyarorszag_rendorsegenek_tortenete.pdf (2016. 10. 03)
- Trust in Justice: Topline Results from Round 5 of the European Social Survey.* Forrás: www.europeansocialsurvey.org/docs/findings/ESS5_toplines_issue_1_trust_in_justice.pdf (2016. 11. 30.)
- 'Underpaid and no respect' - Cops morale at rock bottom.* Forrás: www.dailystar.co.uk/news/latest-news/566533/cops-police-underpaid-respect-morale-stress (2016. 11. 30.)

Jogszabályok

1872. évi XXXVI. törvénycikk Buda-Pest fővárosi törvényhatóság alakításáról és rendezéséről 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról.
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.
2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról.
- Disability Discrimination Act 2005.
- Metropolitan Police Act
- The Police Regulations 2003. Police, England & Wales. 2003 No. 527. Forrás: www.legislation.gov.uk/uksi/2003/527/pdfs/uksi_20030527_en.pdf (2016. 10. 01.)

ABSTRACT

The eligibility criteria and selection procedure of police in England and Wales

MOGYORÓDI Gergely

This publication was written to represent the eligibility criteria and the selection procedure of police officers in England and Wales. Public websites and prospectus were used in order to collect the necessary information. This paper helps to compare and develop the used methods in Hungary.

Keywords: *Police in England and Wales, application, entrance examination, selection, eligible, eligibility examination, tests, physically, medically*